

REFORMA UBEZPIECZEŃ SPOŁECZNYCH

– praktyczny przewodnik

Tabela. Przewodnik po reformie ubezpieczeń społecznych – zestawienie tabelaryczne

Tabela uwzględnia najważniejsze zmiany wprowadzone przez ustawę z 24 czerwca 2021 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw – Dz.U. z 2021 r. poz. 1621 (dalej: ustawa nowelizująca)

Zagadnienie	Na czym polega zmiana	Termin wejścia w życie	Podstawa prawna
1	2	3	4
Dobrowolne ubezpieczenie chorobowe osoby współpracującej	Osoby współpracujące z przedsiębiorcami korzystającymi z tzw. ulgi na start (czyli z 6-miesięcznego okresu niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym) mogą dokonać zgłoszenia do dobrowolnego ubezpieczenia chorobowego.	18 września 2021 r.	art. 11 ust. 2 ustawy systemowej
Okresy podlegania ubezpieczeniom społecznym przez wspólników jednoosobowych spółek z o.o.	Wspólnicy jednoosobowych spółek z o.o. podlegają obowiązkowi ubezpieczeń społecznych: <ul style="list-style-type: none"> ■ od dnia wpisania spółki do KRS albo od dnia nabycia udziałów w spółce, ■ do dnia wykreślenia spółki z KRS albo zbycia wszystkich udziałów w spółce, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności przez spółkę zostało zawieszona na podstawie przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców.	18 września 2021 r.	art. 13 pkt 4a ustawy systemowej
Okresy podlegania ubezpieczeniom społecznym przez wspólników spółek jawnych, partnerskich lub komandytowych	Wspólnicy spółek jawnych, partnerskich lub komandytowych podlegają obowiązkowi ubezpieczeń społecznych: <ul style="list-style-type: none"> ■ od dnia wpisania spółki do KRS albo od dnia nabycia ogółu praw i obowiązków w spółce, ■ do dnia wykreślenia spółki z KRS albo zbycia ogółu praw i obowiązków w spółce, z wyłączeniem okresu, na który wykonywanie działalności przez spółkę zostało zawieszona na podstawie przepisów ustawy – Prawo przedsiębiorców.	18 września 2021 r.	art. 13 pkt 4b ustawy systemowej
Podleganie ubezpieczeniom dobrowolnym	Dobrowolne ubezpieczenia emerytalne i rentowe oraz chorobowe będą ustawać od dnia wskazanego w dokumencie wyrejestrowującym, nie wcześniej jednak niż od dnia, w którym wyrejestrowanie zostanie złożone w ZUS. W związku z tym samo nieopłacenie składki dobrowolnej lub opłacenie jej po terminie albo w niepełnej wysokości przez: <ul style="list-style-type: none"> ■ osoby prowadzące pozarolniczą działalność i osoby z nimi współpracujące, ■ duchownych, ■ osoby, które nie posiadając tytułu do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalno-rentowych wniosły o objęcie tymi ubezpieczeniami dobrowolnie, nie będzie skutkowało wyłączeniem z tych ubezpieczeń. W okresie od dnia objęcia ubezpieczeniami dobrowolnymi do dnia ich ustania płatnik składek jest obowiązany do rozliczania i opłacania składek za każdy miesiąc trwania tych ubezpieczeń.	1 stycznia 2022 r.	art. 14 ustawy systemowej
Nowe zasady opłacania odsetek od zaległości ZUS	Odsetek za zwłokę nie należy płacić, jeśli ich wartość nie przekroczy 1% kwoty minimalnego wynagrodzenia za pracę. Ponadto odsetki nie będą należne od nieopłaconych w terminie składek, jeżeli ich nieopłacenie wynika z: <ul style="list-style-type: none"> ■ błędnego zawiadomienia przez ZUS o stanie rozliczeń, ■ zastosowania się płatnika składek w danym okresie rozliczeniowym do utrwalonej praktyki interpretacyjnej ZUS, z uwzględnieniem art. 34 ust. 15 ustawy – Prawo przedsiębiorców, ■ zastosowania się płatnika składek do pisma ZUS w jego indywidualnej sprawie, ■ zastosowania się do utrwalonej praktyki interpretacyjnej ZUS, która następnie uległa zmianie. 	18 września 2021 r.	art. 23 ust. 1a–1f ustawy systemowej
Potrącenia bezegzekucyjne należności składkowych ze świadczeń wypłacanych przez ZUS	Nieopłacone w terminie należności z tytułu składek będą podlegały potrąceniu ze świadczeń z ubezpieczeń społecznych wypłacanych przez ZUS lub ściąganiu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji lub egzekucji sądowej. Potrącenia bezegzekucyjne ze świadczeń wypłacanych przez ZUS będą dokonywane na zasadach określonych w przepisach ustawy o emeryturach i rentach z FUS.	1 stycznia 2022 r.	art. 24 ust. 2, ust. 5b ustawy systemowej
Zasady zwrotu nadpłaconych składek	ZUS zawiadomi płatnika składek o kwocie nienależnie opłaconych składek, które mogą być zwrócone, jeżeli kwota nienależnie opłaconych składek będzie przekraczała 10-krotność kwoty kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji (od 13 października 2021 r. koszty upomnienia będą wynosiły 16 zł). Po stwierdzeniu, że składki zostały nienależnie opłacone, płatnik składek może złożyć wniosek o ich zwrot, który powinien nastąpić w terminie 30 dni od dnia wpływu wniosku.	18 września 2021 r.	art. 24 ust. 6b, art. 6d ustawy systemowej

1	2	3	4
Umarzanie zadłużenia składkowego	<p>„Całkowita nieściągalność” zadłużenia, warunkująca jego umorzenie, nastąpi także w sytuacji, gdy ogłoszono upadłość, o której mowa w części III w tytule V ustawy z 28 lutego 2003 r. – Prawo upadłościowe, tj. wobec osoby fizycznej nieprowadzącej działalności gospodarczej. Ponadto z mocy prawa będą podlegały umorzeniu należności z tytułu składek, w przypadku gdy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ nastąpiło wyrejestrowanie płatnika składek oraz ubezpieczonych, a ich wysokość nie przekracza wysokości 10-krotności kwoty kosztów upomnienia w postępowaniu egzekucyjnym w administracji, ■ dłużnik zmarł, a ich wysokość nie przekracza wysokości 10% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w kwartale poprzedzającym datę zgonu dłużnika. <p>ZUS będzie mógł umarzać w całości albo w części, odraczać spłatę lub rozkładać na raty przypadające mu należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny (np. zasądzone na rzecz ZUS koszty zastępstwa procesowego czy dłużnicy rzeczowi, czyli właściciele nieruchomości, na których jest ustanowiona hipoteka).</p>	18 września 2021 r.	art. 28 ust. 4c, ust. 5a–5c, art. 77a ustawy systemowej
Składki na ubezpieczenia społeczne z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej	Wznowienie wykonywania działalności gospodarczej nie będzie wymagało ponownego zgłoszenia do obowiązkowych ubezpieczeń emerytalnego, rentowych i wypadkowego, a w przypadku osób, które do dnia zawieszenia działalności podlegały dobrowolnemu ubezpieczeniu chorobowemu – także do tego ubezpieczenia.	1 stycznia 2022 r.	art. 36a ust. 4 ustawy systemowej
Obowiązek posiadania profilu informacyjnego na PUE ZUS przez płatników składek	<p>Płatnicy składek będą mieli obowiązek posiadania profilu informacyjnego w systemie teleinformatycznym PUE ZUS. Nowi płatnicy będą zobowiązani założyć ten profil w terminie 7 dni od:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ daty zatrudnienia pierwszego pracownika lub powstania stosunku prawnego uzasadniającego objęcie ubezpieczeniami emerytalnym i rentowymi pierwszej osoby, ■ daty powstania obowiązku ubezpieczeń emerytalnego i rentowych dla ubezpieczonych wyłącznie zobowiązanych do płacenia składek na własne ubezpieczenia albo na ubezpieczenia osób z nimi współpracujących. <p>W razie niedopełnienia tego obowiązku profil założy płatnikowi ZUS.</p> <p>Płatnicy składek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ nieposiadający profilu informacyjnego – będą obowiązani do założenia go w terminie do 30 grudnia 2022 r., ■ będą musieli utrzymywać aktywny profil PUE ZUS w czasie prowadzenia z ZUS rozliczeń składkowych. <p>W terminie do 31 stycznia 2023 r. ZUS założy profil informacyjny wszystkim „aktywnym” płatnikom składek nieposiadającym tego profilu, na kontach których na 31 grudnia 2022 r. będą prowadzone rozliczenia z tytułu składek.</p>	1 stycznia 2023 r. (oraz terminy zawarte w przepisach przejściowych – zob. opis zmiany)	<ul style="list-style-type: none"> ■ art. 47a–47c ustawy systemowej ■ art. 15 ustawy nowelizującej
Pobieranie dokumentów z profilu informacyjnego PUE ZUS	<p>Płatnicy składek, ubezpieczeni oraz świadczeniobiorcy, którzy mają założony profil informacyjny, mogą samodzielnie pobierać dokument potwierdzający ich dane zgromadzone w systemie teleinformatycznym ZUS. Zakres danych możliwych do samodzielnego pobrania z systemu określa ZUS.</p> <p>Dokument taki może być wykorzystywany:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ w postaci dokumentu elektronicznego potwierdzonego kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną ZUS lub ■ w formie wydruku. <p>Zasadniczo ma on mieć moc zrównaną z mocą dokumentu wydanego przez ZUS.</p>	18 września 2021 r.	art. 50 ust. 4d–4h ustawy systemowej
Graniczny okres na dokonywanie korekt dokumentacji rozliczeniowej	<p>Płatnik składek nie będzie mógł złożyć deklaracji rozliczeniowej i imiennego raportu miesięcznego po upływie 5 lat od dnia, w którym upłynął termin opłacenia składek rozliczonych w tej deklaracji i w tym raporcie. Po upływie tego terminu ZUS będzie ewidencjonował z urzędu dane wyłącznie na kontach ubezpieczonych. W takich przypadkach, w razie gdy w wyniku wprowadzonych przez ZUS zmian na koncie ubezpieczonego wystąpi:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ niedopłata – nieopłacone składki nie będą podlegały ściągnięciu, co oznacza, że ZUS nie będzie mógł ich dochodzić, ■ nadpłata – nadpłacone składki nie będą zwracane ani zaliczane na poczet zaległych, bieżących bądź przyszłych składek (będą wliczane do przychodów FUS). <p>Dokumentację rozliczeniową za okres do grudnia 2021 r. płatnicy składek mogą korygować w okresie do 1 stycznia 2024 r.</p>	1 stycznia 2022 r. (oraz terminy zawarte w przepisach przejściowych – zob. opis zmiany)	<ul style="list-style-type: none"> ■ art. 48d ustawy systemowej ■ art. 11 ustawy nowelizującej

1	2	3	4
Umarzanie należności cywilnoprawnych na rzecz ZUS	<p>ZUS będzie mógł umarzać w całości albo w części, odraczać spłatę lub rozkładać na raty przypadające mu należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny (np. zasądzone na rzecz ZUS koszty zastępstwa procesowego czy dłużnicy rzeczowi, czyli właściciele nieruchomości, na których jest wpisana hipoteka). Umorzenie należności cywilnoprawnych, odroczenie terminu spłaty całości lub części należności albo rozłożenie płatności całości lub części należności na raty nastąpi w formie pisemnej, na podstawie przepisów prawa cywilnego.</p> <p>ZUS będzie mógł umarzać w całości albo w części, odraczać spłatę lub rozkładać na raty przypadające mu należności pieniężne mające charakter cywilnoprawny.</p> <p>Należności cywilnoprawne mogą być umarżane przez ZUS z urzędu w całości, jeżeli:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ osoba fizyczna – zmarła, nie pozostawiając żadnego majątku, pozostawiła majątek niepodlegający egzekucji na podstawie odrębnych przepisów albo pozostawiła przedmioty codziennego użytku domowego, których łączna wartość nie przekracza kwoty 6000 zł, ■ osoba prawna – została wykreślona z właściwego rejestru osób prawnych przy jednoczesnym braku majątku, z którego można by egzekwować należność, a odpowiedzialność z tytułu należności nie przechodzi z mocy prawa na osoby trzecie, ■ zachodzi uzasadnione przypuszczenie, że w postępowaniu egzekucyjnym nie uzyska się kwoty wyższej od kosztów dochodzenia i egzekucji należności cywilnoprawnej lub postępowanie egzekucyjne okazało się nieskuteczne, ■ jednostka organizacyjna nieposiadająca osobowości prawnej uległa likwidacji, ■ zachodzi interes publiczny. 	18 września 2021 r.	art. 77a ustawy systemowej
Elektronizacja zaświadczeń A1	<p>Dokument poświadczający A1 ZUS wystawi w formie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ dokumentu elektronicznego opatrzonego kwalifikowanym podpisem elektronicznym, podpisem zaufanym, podpisem osobistym albo kwalifikowaną pieczęcią elektroniczną ZUS, przez udostępnienie go na profilu informacyjnym osoby składającej wniosek, utworzonym w systemie teleinformatycznym udostępnionym przez ZUS lub ■ papierowej – tylko wówczas, gdy wniosek o dokument A1 zostanie złożony na papierze. <p>Domyślną formą wniosku o wystawienie formularza A1 będzie forma elektroniczna – przez PUE ZUS. Wniosek papierowy będzie można złożyć tylko w szczególnie uzasadnionych przypadkach.</p> <p>Odmowa wydania zaświadczenia A1 będzie następowała w formie decyzji.</p>	1 kwietnia 2022 r.	art. 83e ustawy systemowej
Zmiany w zasadach kontroli prowadzonych przez ZUS	<p>Z przepisów będzie jednoznacznie wynikało prawo inspektora kontroli ZUS do wzywania świadków i innych uczestników postępowania kontrolnego na przesłuchanie.</p> <p>Protokół kontroli będzie podpisywany imieniem i nazwiskiem kontrolera (nie będzie wymagana pieczęć).</p> <p>Doręczanie protokołu kontroli będzie dopuszczalne w formie elektronicznej – pod warunkiem zażądania takiej formy doręczenia przez płatnika składek.</p> <p>Wszelkie zmiany protokołu będą następowały w formie aneksu.</p>	18 września 2021 r.	art. 87 ust. 1 pkt 5–6, art. 91 ust. 1–4a ustawy systemowej
Prawo do świadczeń z ubezpieczenia chorobowego osób prowadzących działalność pozarolniczą	<p>Osoba prowadząca działalność gospodarczą (lub osoba współpracująca) zgłoszona do ubezpieczenia chorobowego nie będzie miała prawa do świadczeń z tego ubezpieczenia (np. zasiłku chorobowego, zasiłku opiekuńczego, zasiłku macierzyńskiego) w razie wystąpienia w dniu powstania prawa do świadczenia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne na kwotę przekraczającą 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę do czasu spłaty całości zadłużenia. Prawo do tych świadczeń przedawni się, jeżeli zadłużenie nie zostanie uregulowane w ciągu 6 miesięcy od dnia powstania prawa do świadczenia.</p>	1 stycznia 2022 r.	art. 2a ustawy zasiłkowej
Okres pobierania zasiłku chorobowego po ustaniu zatrudnienia (tytułu ubezpieczenia chorobowego)	<p>Za okres niezdolności do pracy lub niemożności wykonywania pracy m.in. wskutek poddania się obowiązkowi kwarantanny czy izolacji w warunkach domowych, z powodu przebywania w szpitalu w celu leczenia uzależnienia od środków odurzających lub substancji psychotropowych, przypadający po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego zasiłek chorobowy będzie przysługiwał nie dłużej niż przez 91 dni.</p> <p>Wyjątkiem jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ niezdolność do pracy lub niemożność jej wykonywania powstała wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów, a także 	1 stycznia 2022 r.	art. 8 ust. 2 ustawy zasiłkowej

1	2	3	4
	<ul style="list-style-type: none"> ■ niezdolność do pracy spowodowana gruźlicą lub występująca w trakcie ciąży – w takich przypadkach prawo do zasiłku chorobowego będzie przysługiwało odpowiednio przez 182 lub 270 dni. 		
Ustalanie okresu zasiłkowego	Do okresu zasiłkowego będą wliczane okresy poprzednich niezdolności do pracy, jeżeli przerwa pomiędzy ustaniem poprzedniej a powstaniem ponownej niezdolności do pracy nie będzie przekraczała 60 dni. Do okresu zasiłkowego nie będą wliczane okresy niezdolności do pracy przypadające przed przerwą nie dłuższą niż 60 dni, jeżeli po przerwie niezdolność do pracy wystąpiła w trakcie ciąży.	1 stycznia 2022 r.	art. 9 ust. 2 ustawy zasiłkowej
Zasiłek chorobowy za pobyt w szpitalu	<p>Za okres pobytu w szpitalu ubezpieczonym będzie przysługiwał zasiłek chorobowy w wysokości 80% podstawy wymiaru. Wyjątkiem są przypadki, gdy niezdolność do pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ przypada w okresie ciąży, ■ powstała wskutek poddania się niezbędnym badaniom lekarskim przewidzianym dla kandydatów na dawców komórek, tkanek i narządów oraz zabiegowi pobrania komórek, tkanek i narządów, ■ powstała wskutek wypadku przy pracy, w drodze do lub z pracy <p>– wówczas zasiłek za pobyt w szpitalu przysługuje w wysokości 100% podstawy wymiaru.</p>	1 stycznia 2022 r.	art. 11 ust. 1 ustawy zasiłkowej
Zasiłek chorobowy po ustaniu zatrudnienia dla osoby z ustalonym prawem do emerytury lub renty	<p>Zasiłek chorobowy z tytułu niezdolności do pracy powstałej w czasie trwania ubezpieczenia chorobowego, jak i z tytułu niezdolności do pracy powstałej po ustaniu tytułu ubezpieczenia nie będzie przysługiwał za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli osoba niezdolna do pracy m.in. ma ustalone prawo do emerytury lub renty nie tylko na podstawie przepisów powszechnych, ale również:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ ustawy z 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz.U. z 2020 r. poz. 586 i 2320) lub ■ ustawy z 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2020 r. poz. 723 i 2320). <p>Takim osobom nie będzie też przysługiwało świadczenie rehabilitacyjne ani zasiłek wyrównawczy.</p>	1 stycznia 2022 r.	art. 13 ust. 1a, art. 18 ust. 8, art. 25 ust. 2 ustawy zasiłkowej
Prawo do zasiłku macierzyńskiego w przypadku śmierci pracodawcy	Zasiłek macierzyński będzie przysługiwał kobiecie, która urodziła dziecko po ustaniu ubezpieczenia chorobowego, jeżeli ubezpieczenie to ustało w okresie ciąży nie tylko w przypadku ogłoszenia upadłości lub likwidacji pracodawcy, ale też wskutek jego śmierci. Ponadto ubezpieczonej będącej pracownicą, której umowa o pracę wygasła z powodu śmierci pracodawcy i której nie zapewniono innego zatrudnienia, będzie przysługiwał do dnia porodu zasiłek w wysokości zasiłku macierzyńskiego.	1 stycznia 2022 r.	art. 30 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 ustawy zasiłkowej
Podstawa wymiaru zasiłku po przerwie w niezdolności do pracy	Podstawa wymiaru zasiłku nie będzie ustalana na nowo, jeżeli między okresami pobierania zasiłków zarówno tego samego, jak i innego rodzaju nie było przerwy albo była ona krótsza niż 1 miesiąc kalendarzowy.	1 stycznia 2022 r.	art. 43 ustawy zasiłkowej
Pozyskiwanie informacji i danych do celów zasiłkowych przez ZUS od ubezpieczonych i płatników składek	ZUS będzie mógł pozyskiwać dane i informacje w zakresie niezbędnym do ustalenia prawa do zasiłków, ich wysokości, podstawy wymiaru oraz do ich wypłat od ubezpieczonych oraz płatników składek, którzy będą obowiązani bezpłatnie je udostępnić.	1 stycznia 2022 r.	art. 61a ust. 2 ustawy zasiłkowej
Termin wypłaty zasiłków	<p>Zasiłki będą wypłacane nie później niż w ciągu 30 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do ustalenia prawa do zasiłku. Natomiast w przypadku posiadających zadłużenie z tytułu składek:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą i osób z nimi współpracujących, ■ osób współpracujących z osobami fizycznymi korzystającymi z tzw. ulgi na start (czyli z 6-miesięcznego okresu niepodlegania obowiązkowym ubezpieczeniom społecznym) oraz ■ duchownych będących płatnikami składek na własne ubezpieczenia, <p>zasiłek powinien zostać wypłacony nie później niż w ciągu 60 dni od spłaty całości tego zadłużenia.</p>	1 stycznia 2022 r.	art. 64 ust. 1 i 3 ustawy zasiłkowej
Wypłata zasiłku osobie uprawnionej zamieszkującej za granicą	Osoba uprawniona do zasiłku, osoba przez nią upoważniona albo osoby uprawnione do podjęcia zasiłku w razie śmierci ubezpieczonego, jeżeli zamieszkują za granicą, będą mogły wnioskować do płatnika zasiłku	1 stycznia 2022 r.	art. 65 ust. 3 ustawy zasiłkowej

1	2	3	4
	<p>o wypłatę świadczenia w formie bezgotówkowej na wskazany przez nie (z zastrzeżeniem postanowień umów międzynarodowych):</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ prowadzony w kraju rachunek płatniczy lub wydany w kraju instrument płatniczy albo ■ prowadzony w kraju rachunek płatniczy lub wydany w kraju instrument płatniczy osoby upoważnionej przez nich do odbioru, zamieszkałej w kraju. 		
Egzekucja z nienależnie pobranych świadczeń	Nienależnie pobrane świadczenia zasiłkowe będą mogły być dochodzone przez ZUS również w trybie egzekucji sądowej.	1 stycznia 2022 r.	art. 66 ust. 2 ustawy zasiłkowej
Potrącenia z zasiłków	<p>W ustawie zasiłkowej wprost wskazano, że potrąceń z zasiłków należy dokonywać na zasadach określonych w ustawie emerytalnej. Ze świadczeń zasiłkowych nie należy jednak dokonywać potrąceń należności z tytułu odpłatności za pobyt osób uprawnionych do świadczeń emerytalno-rentowych w domach pomocy społecznej, zakładach opiekuńczo-leczniczych lub zakładach pielęgnacyjno-opiekuńczych.</p> <p>Ponadto w przypadku przyznania prawa do emerytury na podstawie przepisów ustawy emerytalnej za okres, za który ubezpieczony pobierał:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ zasiłek chorobowy po ustaniu tytułu ubezpieczenia albo ■ świadczenie rehabilitacyjne, <p>pobrane z tego tytułu kwoty będą zaliczane na poczet przyznanej emerytury. Kwoty te będą traktowane jak świadczenia wypłacane w kwocie zaliczkowej w rozumieniu przepisów ustawy emerytalnej.</p>	1 stycznia 2022 r.	art. 66a ustawy zasiłkowej
Bezgotówkowa wypłata świadczeń emerytalnych i rentowych	<p>Świadczenia emerytalno-rentowe będą wypłacane:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ w formie bezgotówkowej na wskazany przez osobę uprawnioną jej rachunek płatniczy prowadzony w kraju lub wydany w kraju jej instrument płatniczy w rozumieniu ustawy z 19 sierpnia 2011 r. o usługach płatniczych (podstawowa forma doręczeń) albo ■ za pośrednictwem podmiotów prowadzących działalność w zakresie doręczania świadczeń. 	1 stycznia 2022 r.	<ul style="list-style-type: none"> ■ art. 49 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników ■ art. 130 ustawy emerytalnej ■ art. 12c ustawy o rencie społecznej
Waloryzacja emerytur	Zasady ustalania wysokości nowych emerytur przyznanych od czerwca 2021 r., w tym waloryzacji kapitału początkowego i składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego, będą takie same jak przy ustalaniu wysokości emerytury w maju bieżącego roku, jeżeli będzie to korzystniejsze dla ubezpieczonego. Zasada ta będzie stosowana również do ubezpieczonego, który wiek uprawniający do emerytury osiągnął po 31 maja danego roku.	18 września 2021 r.	art. 25a ust. 2 pkt 2, ust. 2a–2b ustawy emerytalnej
Nowe okresy uwzględniane przy ustalaniu prawa do renty	<p>Przy ustalaniu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy uwzględniane będą również okresy:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ pobierania świadczenia pielęgnacyjnego lub specjalnego zasiłku opiekuńczego, określone w przepisach o świadczeniach rodzinnych, lub ■ pobierania zasiłku dla opiekuna określonego w przepisach o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów, ■ za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe, <p>jeżeli w ww. okresach osoba stała się niezdolna do pracy albo niezdolność ta powstała nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.</p>	18 września 2021 r.	art. 57 ust. 1 pkt 3 ustawy emerytalnej
Przeliczanie świadczeń emerytalno-rentowych	<p>W przypadku emeryta lub rencisty, który zgłosi wniosek o ponowne ustalenie wysokości świadczenia przez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych, kwota przysługującego mu świadczenia zostanie zwiększona przez doliczenie:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ do kwoty emerytury z tzw. starego systemu lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy po 1,3% podstawy wymiaru, ustalonej w wyniku waloryzacji, za każdy rok okresów składkowych, ■ do kwoty renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy oraz do kwoty renty rodzinnej części wzrostu, o którym mowa w punkcie powyżej, ustalonej przy zastosowaniu określonego wskaźnika procentowego. <p>Ponowne ustalenie wysokości emerytury lub renty z tytułu niezdolności do pracy, przez doliczenie nieuwzględnionych dotychczas w wymiarze świadczenia okresów składkowych, nastąpi na wniosek zgłoszony nie wcześniej niż po zakończeniu kwartału kalendarzowego, jeżeli emeryt lub rencista pozostaje w ubezpieczeniu, chyba że ustało ono w kwartale kalendarzowym.</p> <p>Wniosek będzie mógł być złożony nie częściej niż raz w roku kalendarzowym.</p>	1 stycznia 2022 r.	art. 112–113 ustawy emerytalnej

1	2	3	4
Potrącenia ze świadczeń emerytalno- rentowych	<p>Potrąceniu ze świadczeń emerytalno- rentowych lub zasiłków będą również podlegać:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ traktowane jak świadczenie wypłacane w kwocie zaliczkowej kwoty zasiłku chorobowego za okres po ustaniu tytułu ubezpieczenia oraz świadczenia rehabilitacyjnego, o których mowa w przepisach o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, zaliczone na poczet emerytury przyznanej za okres, za który zostały pobrane, ■ nieopłacone składki oraz odsetki za zwłokę, koszty egzekucyjne, koszty upomnienia i dodatkowa opłata, do których poboru zobowiązany jest ZUS. 	1 stycznia 2022 r.	art. 139 ust. 1 pkt 1, art. 140 ust. 4 pkt 1, ust. 6 pkt 2 ustawy emerytalnej
Rozliczenie emerytury pomostowej w zbiegu z innymi świadczeniami	W przypadku gdy nastąpi zbieg emerytury pomostowej i renty z tytułu niezdolności do pracy, renty rodzinnej czy uposażenia w stanie spoczynku świadczenia będą rozliczane. Rozliczenie polega na wstrzymaniu wypłaty jednego ze świadczeń, zaliczeniu świadczenia na poczet innego świadczenia albo potrąceniu ze świadczenia.	18 września 2021 r.	art. 28 ust. 3 ustawy o emeryturach pomostowych
Definicja rodzaju działalności według PKD	Przez rodzaj działalności według PKD należy rozumieć rodzaj przeważającej działalności zakodowanej według Polskiej Klasyfikacji Działalności w rejestrze REGON. Dla płatnika składek będącego osobą fizyczną prowadzącą działalność gospodarczą, posiadającą ustalony odrębnie więcej niż jeden rodzaj przeważającej działalności, należy przyjmować rodzaj działalności ustalony dla działalności wpisanej do CEIDG.	18 września 2021 r.	art. 2 pkt 10 ustawy wypadkowej
Zdarzenie uznane za wypadek przy pracy	<p>Na równi z wypadkiem przy pracy (nie tylko w zakresie uprawnień do świadczeń określonych w ustawie wypadkowej, ale również wykazywanych w informacji ZUS IWA) należy traktować wypadek, któremu pracownik uległ:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ w czasie podróży służbowej w okolicznościach innych niż związane z wykonywaną pracą, z wykonywaniem poleceń przełożonych albo z wykonywaniem czynności na rzecz pracodawcy bez polecenia i w czasie pozostawania pracownika w dyspozycji pracodawcy w drodze między siedzibą pracodawcy a miejscem wykonywania obowiązku wynikającego ze stosunku pracy, chyba że wypadek został spowodowany postępowaniem pracownika, które nie pozostaje w związku z wykonywaniem powierzonych mu zadań, ■ podczas szkolenia w zakresie powszechnej samoobrony, ■ przy wykonywaniu zadań zleconych przez działające u pracodawcy organizacje związkowe. 	1 stycznia 2022 r.	art. 3 ust. 2 ustawy wypadkowej
Pozbawienie prawa do zasiłku w przypadku zaległości składkowej	Prawo do zasiłków nie będzie przysługiwać m.in. osobom prowadzącym pozarolniczą działalność i osobom z nimi współpracującym w razie wystąpienia zadłużenia z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne w wysokości 1% minimalnego wynagrodzenia za pracę do czasu spłaty całości zadłużenia.	1 stycznia 2022 r.	art. 6 ust. 2 ustawy wypadkowej
Brak sukcesji składki wypadkowej	Do określenia stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe nie będą stosowane odrębne przepisy o sukcesji praw i obowiązków w przypadku przekształceń, łączenia się lub podziału płatników składek. Przed zmianą przepisów nie było to jednoznaczne.	18 września 2021 r.	art. 27 ust. 2 ustawy wypadkowej
Elektronizacja zawiadomień o wysokości stopy procentowej składki na ubezpieczenie wypadkowe	Zawiadomienie o wysokości stopy procentowej składki wypadkowej ZUS doręczy płatnikowi wyłącznie w postaci elektronicznej na profilu informacyjnym założonym w systemie teleinformatycznym ZUS (PUE ZUS).	1 kwietnia 2022 r.	art. 32 ust. 2 ustawy wypadkowej
Korekta składki wypadkowej	Korekty składki wypadkowej płatnik składek musi dokonać po ujęciu w rejestrze REGON, a nie po otrzymaniu zaświadczenia o wpisie do rejestru. Takie zaświadczenie nie jest wydawane z urzędu, ale na żądanie podmiotu wpisanego do REGON.	18 września 2021 r.	art. 33 ust. 2 ustawy wypadkowej
Kontrola płatników składek, którzy skorygowali ZUS IWA, przez PIP	Płatnicy składek, którzy skorygują informację ZUS IWA w zakresie liczby zatrudnionych w warunkach zagrożenia, mogą być, na wniosek ZUS, objęci kontrolą PIP.	18 września 2021 r.	art. 35 ust. 2 ustawy wypadkowej
Rodzicielskie świadczenie uzupełniające	<p>Do wniosku o rodzicielskie świadczenie uzupełniające należy dołączyć następujące dokumenty:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ zagraniczny dokument stanu cywilnego potwierdzający urodzenie dziecka, jeżeli akt urodzenia dziecka nie jest sporządzony w rejestrze stanu cywilnego, ■ orzeczenie sądu o powierzeniu sprawowania pieczy zastępczej nad dzieckiem, ■ informację o numerze PESEL dziecka, 	1 stycznia 2022 r.	art. 4 ust. 4, art. 6 ust. 5 ustawy o rodzicielskim świadczeniu uzupełniającym

1	2	3	4
	<p>■ oświadczenie o sytuacji osobistej, rodzinnej, majątkowej i materialnej oraz innych okolicznościach, których ustalenie jest niezbędne do przyznania świadczenia.</p> <p>Prezes ZUS lub KRUS, a także inny organ rentowy, w przypadku uzasadnionych wątpliwości co do zamieszczonych we wniosku danych dziecka wnioskodawcy będzie mógł potwierdzić te dane w rejestrze stanu cywilnego.</p>		
Dostęp ZUS do danych zatrudnionych cudzoziemców	ZUS otrzyma dostęp do danych z rejestru centralnego w sprawach z zakresu wykonywania pracy przez cudzoziemców (zezwoleń na pracę, zezwoleń na pracę sezonową, oświadczeń o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi).	18 września 2021 r.	art. 90c ust. 11 ustawy o promocji zatrudnienia
Nowa definicja nauczyciela zatrudnionego w szkołach publicznych i niepublicznych	Znowelizowano, bez względu na przekształcenia szkół, do celów uznania każdej pracy nauczyciela, z tytułu której może on nabyć prawo do nauczycielskiego świadczenia kompensacyjnego, określenie „nauczyciel”. Należy przez nie rozumieć nauczycieli, wychowawców i innych pracowników pedagogicznych zatrudnionych w publicznych i niepublicznych szkołach, z wyjątkiem niepublicznych szkół nieposiadających uprawnień szkoły publicznej, o których mowa w art. 104 ust. 1 ustawy z 22 listopada 2018 r. o zmianie ustawy – Prawo oświatowe, ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw, i niepublicznych szkół artystycznych nieposiadających uprawnień publicznej szkoły artystycznej.	18 września 2021 r., z mocą obowiązywania od 1 września 2019 r.	art. 2 pkt 1 lit. b ustawy o nauczycielskich świadczeniach kompensacyjnych
Zawieszanie renty socjalnej	Prawo do renty socjalnej zostanie zawieszane lub świadczenie to ulegnie zmniejszeniu na zasadach określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS. Oznacza to m.in., że przychody w wysokości 70–130% przeciętnego wynagrodzenia będą powodować zmniejszenie wysokości renty socjalnej, ale nie więcej niż o maksymalną kwotę zmniejszenia.	1 stycznia 2022 r.	art. 10 ust. 1 i 7 ustawy o rencie socjalnej
Odsetki za opóźnienie w wypłacie renty socjalnej	Świadczeniobiorca będzie mógł domagać się od ZUS i KRUS odsetek za opóźnienia w wypłacie renty socjalnej.	1 stycznia 2022 r.	art. 14 ust. 1, art. 15 pkt 2 ustawy o rencie socjalnej